

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . 6 ft.
Fél évre . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KOZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többzori hirdetésnél olcsóbb. Nyitlatter
sora 25 kr. Bélyegdíj minden
hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Közíratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A r. k. tanhatóságok és az Eötvös-alap.

ismeretes, hogy az Eötvös-alap a b. e. báró Eötvös, hazánk elhunyt nagy kultuszminiszterétől neveztetett el s az a célja, hogy tanítóknak felsőbb tanulmányokra lépő gyermekeit ösztön-díjjakkal, szerencsétlenség sújtotta családjaikat pénzgélyvel támogassa, szülőtlén árvaikat pedig keresetképes állásra neveltesse.

Ezen alap létesítését az 1868. évi 38 t. c. értelmében létesített felekezettelen népiskolák vezérferfiái kezdeményezték s tényleg ők is kezelik, anélkül azonban, hogy a belépő tagok válására vagy állásuk jellegére tekintettel volnának. Így történt, hogy a magasztos cél sok katolikus felekezeti tanítót is megnyert s most, midőn a II. országos tanító-gyűlésen ezen alap az eddigi autonóm társulati kezelés helyett állami felügyelet alatt álló s ezen országos tanítói gyűlése választandó bizottságnak átadati szándékoltatik: az esztergomi, kalocsai és egri érsekek közös emlékiratot szerkesztettek és azt suffraganeus püspökeikkel megállapodás és a tanítók nézeteinek kitudása végett közölték azért, hogy az országos tanító-gyűlésen a rom. kath. egyetkek képviselői egyértelműleg viselhesék magukat e kérdéssel szemben.

Az emlékirat a következő rom. kath. szempontból fontos négy kérdést veti föl:

1. Pártolando-e ezen alap?

Nem; mert a) a kezelésben a rom. kath. tanítóknak számarányukhoz mért szerep nem adatik; b) mert az alap jótéteményeinek kiosztása által a felekezetenélküli tanítók a kath. tanítók között egyre nagyobb s épen nem kívánatos befolyást biztosítanak maguknak; c) épen ezért féltő, hogy a rom. kath. tanítók lassankint majd a felekezeten irány szolgáltatáshoz hajlanak; d) ha ezen alapot az országos tanító gyűlés veszi kezelésé alá, az által a felekezet nélküli iskolák tekintélye a r. k. rovására csak gyarapodik, s katolikus támogatással is öregbítetik; e) féltő, hogy mindezek által a kath. tanhatósági autonómia és fegyelem meglazul.

2. Tekintve, hogy ezen alap r. k. szempontból nem pártolható, vajon tanácsos-e a tanítókat a belépéstől eltiltani?

Egyenes tilalom nem tanácsos, mert vizsgálható erővel a már belépettekre nem bírhatna, különben sem volna következményeiben vagy ellenállás esetén foganatosítható. Annál sikeresebb ellenszer lehetne egy tisztán kath. jellegű „Országos Tanítói Segélyalap” teremtése, mely kevesebb teherrel ugyanazon előnyöket biztosítaná s melyet minden áron népszerűvé kellene tenni a r. k. tanítók közt. Ezen alap főpapi adakozásokból a most 20,000 frtos tőkájú Eötvös-alap erejéig, minél előbb megalkotandó s amazzal versenyképessé teendő volna.

3. A r. k. főtárhatóság lehet-e tovább közbős az Eötvös-alap iránt?

Nem; mert évi segélyosztalékaik immár tekintélyesek; mert a r. k. tanítók belépése egyre sűrűbb; mert egyesek és r. k. egyetkek kérdeztetik a főtárhatóságot a pártolás érdeme iránt; holott 14,000 r. k. tanító az 1600 felekezeteivel szemben a saját filléreivel sikeresebben boldogíthatná saját szerencsétlén hitsorsosait.

4. Mi tehát a teendő?

„Országos Katolikus Tanítói Segélyalap” létesítése; miáltal a r. k. tanítók főpásztoraikkal, egymással, sőt országosan is szolidaritásba, anyagi érdekközösségbe lépven, egyuttal a szellemi téren is tömör dandárrá izmosodnának.

Az alap létrehozása a következőképpen céloztatik?

1. A kath. tanítóegyletek tagjaik után befizetnének 1-1 frtot E címen várható minimum 7000 frt

2. A r. k. egyetkek évi betételeiből bizo-

nyos százalékot ajánlanának föl; ez is hozna évi 500-1000 frtot.

3. Lesznek egyszer mindenkorra fizető alapító, törzs- és pártoló tagok 100, 10, illetve 1 frt befizetéssel. E néven a papság némi buzgalma s pártolása mellett az egész kívánt versenyösszeg rövid idő alatt összegyűlhetne. Hát még a főpapoktól remélhető alapítványok?

4. A rendes tagok évi 50 krt fizetnének, míg az Eötvös-alap s árvaház évi 2 frtba kerül; e körülmény igen vonzó lehetne.

Az alap kezelését valamelyik fölkérdő káptalan vállalhatná els az évi tagdíjak az egyházmegyék arra méltó tanítói között a hozzájárulás arányában osztatnának ki. A segélyt egye e célú kezelő bizottság szavazná meg. A folyó ügyeket a központi végrehajtó bizottság kezelné.

Hogy mindez a f. hó 20-án összeülő II. orsz. tanítói gyűlésig már legalább magyában létesültnek mondathassék, s így a kath. egyetkek képviselői az Eötvös alapba be ne lépjenek: a püspökök egyelőre jövedelmi kulcs szerint bizonyos összegig megadóztatják magukat, s ez lenne a kontemplált új kath. alap törzsvagyona.

Talán végre valahára a katolikusok is fölébrednek országos apathájukból, s észre veszik, hogy tömörülés, vállvetés nélkül számukhoz arányos szerepet nem játszhatnak!

De erről majd máskor!

A „Gazd. Egylet” közleményei.

Az aratásról.

Zombor, jul. 29. Mult hét folyamában gyakori zivatar és esőzés gátolta a cséplési munkálatokat, mind a mellett azonban már sok búzát csépeltek, mely alkalommal kitűnt, hogy sok szem a szalmában marad, mert ném-ly hüvely oly erős, hogy lehetetlen a szemet belőle kicsépelni, de azonkívül is rosszabbul fizet, mint a próbacséplések után ítélni lehetett, ennél fogva mult heti tudósításomban jelzett 7-9 mmnyi átlagnál kedvezőtlenebb eredmény mutatkozik. Zabban csalódtunk, mert akkor is, midőn már lekaszáltan rendezem még néhány napig száradt a tarlón, általános az azt hitték, hogy jól fog fizetni, midőn a keresztek felállították, átlag csak 14-16-ot számláltunk s minek utána keresztje 35-55 kilóval fizet, összesen 6-8 mmására tehető az ideai eredmény, tehát 40 százalékkal kevesebb, mint az előző évben; s mivel egy része a tarlón meg is ázott, kétszínű lesz, fehér- és sárgafeketé, foszlányos. Árpában, a melyből nálunk csak keveset és ezt is hizláló célokra vetnek, éppen ilyen az eredmény. Tengerire nézve a gyakori esőzések előnyök voltak.

Főparancsnoki jelentés

a folyó 1883. évi július 8-án és illetve folytatólag július 22-én délelőtt 10 órakor megtartott zombori önkéntes tűzoltói közgyűlésre.

Tisztelt közgyűlés!

A folyó évi július hó 13-án immár 10 éve múltott annak, hogy a kezdeményezésem folytán megalakult zombori önkéntes tűzoltóegylet — végleges szervezése és felszerelése után — mai öröhliségeit elfoglalta és hogy önkéntesen elvállalt tűzoltói kötelességeit e város területén teljesíti is.

Már 10 éve annak, hogy egyetünk megalakult és ha áll azon közmondás, hogy „minden kezdet nehéz”, a mienket még a nehéz évek is súlyosították. Mert viharos külszemények lefoglalták akkor a közérdekeltiséget, nekünk csak töredékei maradtak a közönség részvételének, de mi e töredékekből is tudunk alkotni, építeni! A folyó hó 14 ik napjával kedvezőbb viszonyok között fennállásának 11-ik évét szilárdabb alapon kezd meg egyetünk, és noha azon nehéz feladatnak, melyet magunkra vállaltunk, teljesen megfelelni lehetetlenség, mégis a jóakarát, az összetartás, a lelkesedés egy szent ügyért, arra indítand minden egyes keblt köztöttünk, elvállalt feladatunk megoldására a jövőben is lehetőleg mindent áldozatul hozni.

A ma napi közgyűlés megtartása nem csak arra szolgál, hogy egy ösztönzést benső kívánalmat, rideg kötelességet kielégítsen, hanem hogy az együtvé tartozás kötelekeit szorosabbra fűzve, köztöttünk az összetartás szellemét ébren tartsa.

Lelkem mélyéből örvendek és polgári működésem legszebb mozzanatai közé számítom, hogy állásomban nekem jutott a szerencse egyetünknek közgyűlését most már vagy tizedszer megnyitni és azt az egylet tevékenységéről értesíteni.

Bélyeinkre vonatkozólag jelentem, hogy 115

oly polgárt számítunk egyetünk működő tagjai között, kik egyetünk díszét, annak tekintélyét emelik.

Vagyoni viszonyaink kedvezők, adósságaink nincsenek, azon 2600 frtot, melyet az én váltómra a zombori kereskedelmi és iparbanknál kamat fizetés mellett felvettünk, immár visszafizettük, valamint megfizette az egylet nekem is de csak 1874 ik évben azon 2500 frtot, melyet kamat nélkül az egyletnek még 1873 évben 1 évi idő határra kölcsön adtam.

1874 ik évben az egylet helyett általam teljesített városi fogmányozásért járó kiadási többletet o. é. 737 frt 23 krt nekem az egylet kamatok nélkül de csak is az 1882. évben megtérített, és így ezen függő adósság is a tavali évvel elenyészett.

Az 1873. évben történt egyleti alakulás alkalmával megrendelt és az egyes tűzoltók által fizetni kellendett tűzoltói ruházatért járó 1700 frtot a Schlieszer testvérek helybeli kereskedő cégnek sajátomból én fizettem ki, némely részét ezen kiadásomnak az illető tagoktól visszakaptam ugyan, de más részét perrel kellett behajtani, sőt vannak egyesek, kik ebbe tartozásukat mai napig se fizették meg. Ezt itt csak azért említem meg, mert hasonló veszélynek néz elébe az egyleti egyenruházati pénztár is, mivel egyeseknek hanyag befizetése miatt már tavai 202 frt 75 krral kellett annak kiadásait pótolni, a mennyiben vannak tagok, kik a megrendelt és átvett ruhát már el is szaggatták, de az értéket, mely havi 1 frtos részletekben lett volna megfizetendő, mai napig se fizették meg. Ezen adóssoknak névjegyzékét a hátralékos összegekkel együtt, egyleti pénztárnokunk fogja majd felolvasni.

A „Korona” nevű üres telket, melyet a várostól egyetünk egy mázsház felépítésére ideiglenes használatul nyert, — a város iskolai célokra a római katolikus hitközségnek ajándékozván, kárba veszett ezzel az egyletnek ajándokul általam teljesített 300 frtba került bekerítés is, melyet pedig ajándékképpen az egyletnek én sajátomból készítettem és a melyért az egylet több évig némi haszonbért is húzott.

A tűzorségi szolgálatot illetőleg jelenthetem, hogy az pontosan teljesítettik.

Tüzeset ez idén csak 3 fordult elő.

Pénztári viszonyainkról pénztárosunk, a leltárbeli tárgyakról pedig szertárnokunk fog önöknek bővebb előterjesztést adni, még is tájékozásul itt csak annyit jegyzek meg, hogy összes pénztáraink ezidőszert 1229 frt 58 kr. pénzkészlettel rendelkeznek. Az egyletnek általam ajándékba adott több száz kötet könyvet számláló könyvtár állapotáról, Verner Béla könyvtáros kell hogy beszámoljon.

Főbb vonásokban ez egyetünk állapota, mely leküzdővén a kezdet nehézségeit, jövőre annál nagyobb buzgalommal folytathatja pályáját.

Kívánom is, hogy egyesületünk kebelében mindenkor az egyetértés, a testvériség szelleme uralkodjék, hogy ez által megerősödővén, áldásos tevékenysége folyton eredménydúsabbá váljék! Adja Isten, hogy óhajom teljesedésbe menjen és hogy a tűzoltóság a helyi jótékony intézetek sorában az öt megillető díszes helyet továbbra is megtarthassa.

Zomborban, 1883. évi július hó 22-én.

Gzedler János,
főparancsnok.

Hírek.

Királyunk ő Felsége dr. Wolf Ferenc es. és kir. ezredorvosnak, humánus működéséről Ujvidéken s környékén elismeréssel emlegetett jeles férfiúnak, a Ferenc József rend lovagkeresztjét adományozta.

Ő Méltósága Sándor Béláné védnöksége alatt a f. évi szeptember 2-án reggeli 10 órakor Zomborban megnyitandó Bács-Bodrogh megyei női kézműipar-kiállítás alkalmából a zombori magyar nőegylet f. évi szeptember 2-án esti 8 órakor a színház helyiségeiben megtartandó jótékony célú táncfüzérkét rendez, melyre a városi és vidéki közönséget alólított rendező bizottság ezennel tisztelettel meghívja. Belépti díj: Személy-jegy 1 frt. Család-jegy 3 frt, Proscenium-páholy 8 frt, többi páholyok egyenkint 6 frt. Jegyek előre válthatók: Falcione Gusztáv, Heindlhofer Róbert, Weidinger S. és Zs., Karakasevits Milivoj és Joanovits Száva urak kereskedéseiben, a vigalom napján pedig a pénztárnál. A vigalmat rendező bizottság: Kőrös Eszter, elnök; Tripolszky Gyuláné Karvázy Veron, Dobák Béláné Babocs Bertá, Karvázy Domonkosné Lovászi Otília, bizottsági tagok.

Hazatérő csángó aratók. A Bánáthban s szerte az Alföldön az aratási munkálatokhoz elszegődött csángó aratók csoportonként szállingóznak haza. Gromon Dezső telepítési kormánybiztos a szegedi kapitánynak egy újabb csapat érkezését jelzi.

A zombori magyar olvasókör, az általa rendezendő közcvasora tárgyában f. hó 8-án d. u. 6 órakor rendkívüli közgyűlést tart.

A kalocsai főtárhatóképezdében az 1883. i. tanév október 1-én veendő kezdetét. A jelentkezési kérvények fm. dr. Haynald Lajos ő Eminenciájához intézve, a kalocsai főképezdei igazgatóságához küldendők be aug. 20 ig. A felvételi vizsgálatok aug. 31-én tartatnak meg.

Pályázat. Bács-Bodrogh megye területén több

ideiglenes állami adóvégrehajtói állomás 2 frt 50 kr. esetleg 3 frt napidíj és szabályszerű utiköltség élvezete mellett beülendő lévén, pályázni kívánók felhívhatnak, hogy ez iránti folyamodványaikat f. hó aug. hó 20-ig nálam nyújtsák be. — Kellékek, jó erkölcsi magaviselet — elkövettség — nyelv ismeret és megelézőleg már végrehajtó minőségben alkalmaztatást tanúsító bizonyítványok, mely okmányok a kérvényhez csatolandók. — Zombor, 1883. augusztus 3-án. M. kir. adófelügyelő. Buday.

Petres Márk katymári lakosnak a július 31-iki „Bácska” híre szerint július 24-én ellopott négy ökre megkerült; a gazda a katymár-garai úton másnap megtalálta azokat.

Katymaron augusztus 1-én ismét tűz volt, mely Putterer Józsefnek és lakójának a házban és a szűrés kertben levő gabnában 900 frton felüli kárt okozott. Az oltás körül az ép itt levő megyei útbiztos Schüsler Ferenc dícsőre méltó tevékenységet fejtett ki.

Cegbejegyzések. Schwarz József és fia terménykereskedők Uj-Verbászban, bej. a zombori kir. trvszék-nél jun. 7. — Sztanisitsi takarékpénztár, az alapszabályok módosítása bej. a zombori kir. trvszék-nél jul. 5.

Allategesztőség. A földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterium a következő értesítést teszi közvé a keleti marhavész állásáról és egyéb ragályjártványos állati betegségekről 1883-ik évi július hó 24-től július 31-ig. A Keleti marhavészről Magyarországon, Fiume és környéke, ugy nemkülömben Horvát Szlavonország egész területe véstmentes. Lépfene (anthrax) következtében elhullott 117 szarvasmarha, 12 ló, 25 juh és 830 sertés. Takonykór (és bőrféreg) miatt kiirtott 29 ló. Rühkór miatt gyógykezelték 17 ló. Tüdővész miatt kiirtott 4 szarvasmarha. Himlő miatt elhullott 8 sertés és gyógykezelték 84 juh. Száj- és körömfájás miatt gyógykezelték 90 szarvasmarha és 36 juh. Horvát-Szlavonországban 4 ló és 5 szarvasmarha lépfene következtében elhullott és 2 ló takonykór miatt kiirtott Európa összes államai Oroszországon, Törökországban és Bulgárián kivételével a marhavészről mentesek.

Büntetés megkezdése. Sztoczek Károly, a „Bácskai Ellenőr” szerkesztője, kit a budapesti esküdt-zék marasztaló verdietje alapján a sajtóbíróóság, Czizglányi szabaddkai törvényszéki bíró ellenében elkövetett rágal-mazás vétsége miatt 6 havi fogházbüntetésre ítelt, aug. 3-kezte meg büntetése kiállítását a pestvidéki fenytörvényszék fogházában.

Sztanisicson f. hó 4-én reggel Rendl Ádám gabonával és szalmával túl tömött udvarán tűz ütött ki s száz kereszt buzája majdnem teljesen használhatlaná lett. A tűz okozója — otthon nem lévén senki — egyik gyermeke, ki gyufával játszott. — Hogy a tüzet sikerült lokalizálni és a gabona jó részét megmenteni az Stercz Menyhért közs. aljegyző ur erélyességének és érdemének tulajdoníthatni. Elismerés illeti Vas esendőtizedest is, ki a rendet fenntartotta.

Lőtenyesztők figyelmebe. A hivatalos lapban és több gazdasági szakfolyóiratban a földmivelés-, ipar- és kereskedelmiügyi m. kir. miniszterium felhívja a tenyesztőket, hogy ménbérelti számdékukat legkésőbb f. évi október hó 1-éig jelentsék be, mint hogy későbbi jelentkezések figyelembe vehetők nem lesznek.

Faszállítás. Az alföldi fumei vasút üzletgazgatósága az 1885-re szükséges 36,000 db közép és 7000 db végtalpfa (kemény fából) szállítására f. évi szept. 1. déli 12 órakor árlejtést tart; bánompénz 100 frt ezrekint.

Baján esunya botrány történt vasárnapra virradó éjjel a „Bárány” vendéglőben. Két társaság mulatott ott; az egyik magyar, a másik szerb, nagyobbára a pótanfolyamra berendelt tanítók. Már hajnal felé volt, mikor egy Andries Milán nevezetű bajai szerb úr fellépett s mondott egy vad toasztot. „Üdvözöllek titeket — fordult a tanítókhoz, — akiket elküldtek ide a magyar nyelvet tanulni. De figyelmeztetlek, hogy a ti feladatotok, a szerb ifju nemzedéket ugy nevelni, hogy az igazi szerb legyen. S ti se tanuljátok magyarul, legfőképp annyit, hogy megérthessétek, amit a magyarok ugatnak.” Körülbelül ez volt a beszéd tartalma, mely szerb részen nagy zsivíozást, magyar részen meg annál is nagyobb zúgást támasztott. Egy magyar ur fölkel s Andriesot kérdőre vonta vakmerőségeért. Erre közöttük szóvita, majd formális verekezés fejlődött ki, mely azután csakhamar átragadt mind a két társaság nekí hevült tagjaira. Székek törtek, arcok csattogtak s olyan pokoli látma támadt, hogy utoljára két constabler is meghallotta s megjelent a harcolók közt. Ez az intervenció véget vetett a további tusakodásnak s a szerbek a vendéglőből eltávoztak. B. F.

Bajáról írjak: Helységünkben 4 felekezeti iskola létezik, melyek a jelenkor követelményeinek semmi irányban sem felel meg. Mert 2 felekezeti iskolánál — törvényellenesen 120—130 tanuló van egy oly tantszemben, mely alig adhatna helyet 50 tanulóknak, tehát lehet-e követelni, hogy egy ily helyiségben a gyermekek testileg és lelkileg kifejlődtesse? A másik 2 iskola hiányairól képtelen vagyok írni, mert azt sem tudnám, hogy melyiknél kezdjem, és végére csak néhány napi munka után érnék! — A helyben jelenleg működő tanerőkről a legjobb akaratom mellett sem szabad szólnom, mert szem előtt kell tartanom, hogy körükben élni még egyelőre kényszerítve vagyok. De idővel! — Megpendítettett ama eszme, hogy építessék helyben egy községi iskola, melybe a felekezetek összes gyermekei járjanak és épen azok, kiknek ezen ügyet leg-több oka volna pártolni, hatalmas ellenpártot képeznek, tévesztve szem elől, hogy ez lehet az egyedüli eszköz, mely képes volna a helyben létező három féle nemzetségből egy nemzetséget; még pedig magyart alkotni. Ha már ez elleendő érve, közös, egyesült erővel haladhat majd mind a 4 felekezet az igazság forrásához. Smolka Lajos.

Baján egy cs. és k. hadnagy s egy városi tisztviselő közt ártatlan kardpárbaj tolyt le.

Hódságról írjak: Rausch Irma k. a. és Rausch Károly zongoraművész Budapestről eljöttek rokonaikat meglátogatni, kik az ő kedves vendégeik tisztelére a polgári kaszinó helyiségeiben augusztus hó 4-én mulatságot rendeztek, mely oly jól sikerült, hogy senki sem gondolt a hazaménésre annál is inkább, mert a Schnatterbeek blaszerok viradtig fújták (nem húzták) a csárdást.

Felső-Szt-Iványon múlt vasárnap d. u. 3-kor a kaszinó épületbe beült a villám s elhamvasztotta azt. **Szatmárt** Pap Zoltán szerkesztésében „Előre” címen fiatal óriások eredeti költeményiből 10 ives füzet adatik ki a Tóth Kálmán szobor javára. Ara 1 frt. Megrendeléseket elfogad Litteczky Endre nyomdája Szatmártban.

A szabaddkai ügyvédi kamra indokolt panaszaira a m. kir. igazságügyminiszterium felhívta a szabaddkai és zombori törvényszékek elnökeit, hogy a kerületeikben tapasztalt lassú perfollyás megszüntetésére a személyszaporítás iránt hozza indokolt javaslatot tegyenek.

Jessenovits János ludasi plébánost 76 frt érték erejéig megrabolták. A tettesek megkerültek.

Ujvidéken pletykákedvelők körökben az a rege járja, hogy azért nem készülhet el a vasut dunai hidja, mert egy fehér habszűz éjenként föl száll a Dunából s lerontja az aznapi munkát; és ez így lesz mindaddig, míg egy ártaflan gyermeket oda be nem falaznak. Ezen oktondi ter-ferére minden alsóbb osztálybeli szülő, szoros felügyelet alá fogta gyermekeit, aminek megvan persze a maga komoly haszna.

A dalárda vasárnap dalestélye a szép Dévay-kertben rendkívül nagyszámú hallgatóság előtt folyt le. A dalárda és a helyiség jó hirneve s a pompás idő a város színe-javát kivonzotta a kissé távol eső kertbe. Még a vidékről is voltak néhányan. A dalárda szép énekét kevesen élvezhették teljesen, mert az emelvény mögötti bokrok a hangokat nem vehették vissza koncentrálván, mi a szabatos összeéneklést a teljes karoknál néhol észrevehetőleg nehezítette. Az előadott darabok közül, melyek közt kevés volt az élénkebb menetű, legjobban sikerültek a „Születésem napján” és „Hallgasson el a földmivé” címűek. Az előbbinek zenéjét Nyisznyai, az utóbbiét idősb Ábrányi Kornél írta. Ezeket a magyar zamátú műdalokat jó volna zárt helyiségben ismételni. „A nap-sugarhoz” című érzéses dal igen tetszett, ugy szintén Zimaynak „Hull az eső” kezdetű szerzeménye is. — Dícsérrel kell megemlítenünk, hogy a szolgálat az asztalok körül kifogástalan volt. Az érelítal igen jó, a pincérek pedig figyelmesek és udvariasak voltak. Ez manap, különösen ily sokadalomnál oly ritkaság, hogy újság számba megy. Az előadás 10 órakor ért véget, s az után a fiatalok a porondon táncot rögtönöztek, mely éjfél 1 óráig tartott. Az elszedett belépőjegyek számából következtetve kétszázalán többen voltak jelen.

Hadgyakorlatok. A Döpfner báró (előbb Airoldi báró) nevű viselő 23. számú sorsyolgezred Zomborban állomásozó 2-ik és 4-ik zászlóalj holnap, szerdán reggel 6 órakor indul a pécsi hadgyakorlatokra. A kivonuló két zászlóalj 540 legényből s 25 tisztből és tiszthelyettesből áll. A menettere a következő: szerdán Zomborból Kis-Közszegről (Batánára) (22, kilométer), esütörtökön Kis-Közszegről Nagy Nyáradra (26, kilométer), pénteken N. Nyáradról Szederkényre (12, kilométer), szombaton Szederkényről Pécsre (22, km.). Pécsen a hadgyakorlatok e hó 27-éig tartanak s a fent említett két zászlóaljon kívül még a pécsi 52. számú és a kaposvári 44. számú gyalogezredek két-két zászlóalja két üteg tüzérséggel és két század lovas-szállal vesznek azokban részt. Augusztus 28-án a zombori két zászlóalj Pécsről vasúton Budapestre megy s ott részt vesz a hadosztály-gyakorlatokban. A gyakorlatok után a 4-ik zászlóalj Budapestben marad s helyette a 2-ikkal a 3-ik zászlóalj jön le Zomborba.

Hoffmann Mihály, zombori polgármagy tegnap 4 hétre furdóbe utazott. Távollétében Vukicsévics Péter 1. tanácsnok helyettesíti.

A zentai atletikai klub folyó hó 20-án tartandó versenyére dalárdánkat is meghívta, mely azonban tagjai magánviszonyaiban rejülő gátló okokból a szives meghívásnak ezúttal eleget nem tehet.

Az országos színészeti tanoda jövő tanfolyamára jelentkezők beiratására f. év szeptember hó 3. 4. 5-ik napja tüzetik ki és pedig naponként délután 3 órától 5 óráig. A fölvételi vizsga tartatik szeptember 6-ik napján, d. u. 3 órától az intézet helyiségében. Az intézet helyisége Budapest, Kerepesi út, nemz. színházi bérház, III. em. 18-ik ajtó. Megjegyeztetik imitt, hogy a kik az új szervezet iránt tájékozást óhajtanak, forduljanak szóval vagy írásban az orsz. színészeti tanoda titkárhoz, ki is az új alapszabályokat készséggel megküldi. Írásbeli megkereséséknél a név, cím, lakhely és utolsó posta tisztán és olvashatólag kiírandó. Az orsz. színészeti tanoda igazgatósága.

Kuriózum. A „Szerbszki Narod” című lap 1883. jul. 6—18-ól kelt 45-ik számában következő pályázatot olvasunk: „Pályázat.” A hitközség által f. é. június hó 6-án 10-ik szám alatt hozott határozata alapján a pécskai tanító állásra ezenel pályázatot nyitattik. A tanító évi középszín fizetése 300 frt, 3 öl keményfa, 2 szoba és 1 konyhából álló szabaddkás, ugy az iskolához tartozó kertből; minden temetés után 50 kr. A választási határidő 1883. évi szept. 11-én napja. A pályázótól megkívánatik, hogy a képezdei tanfolyamot elégséges előmenetellel Zomborban végezték — A jó magaviselet a tudományról is elsőbbséggel bír; — óhajtható hogy szeremi vagy bácskai legyen. A szerb nemzeti érdekek előmozdítója legyen. A magas egyházi hatóságok iránt tiszteletteljes legyen, öszentsége a patriarcha ellen ne szitolódzon. Egyházmegye fejt tiszteletben tartsa és az esperst mint az egyházi tendők végrehajtóját tekintse. A lelkész saját lelki tanácsadójának ismerje el. A hitközségben és egyházban legyen tanító és ne hitegyott. A nép előtt és a templomban istenfélelmet bizonyítson. A képezet minden ünnepnapon esőolja és kenetelje magát. Kereskedést, különösen disznókkal ne üzőn. A templomban ne dohányozzon. A politikai községnél ne keltsen az egyház iránt rosszat. Az iskolát az egyház leányának tekintse, ahol a dohányzás és ivásnak helye nincsen. Erköltestelenséget kerülje és nejt is — ha van — korlátolja. Az egyházközség iránt mint a malytől fizetését kapja tisztelettel legyen, sem azt a kezét, amely neki kenyeret ad ne marja. A látítóktól óvakodjék és maga sem legyen látító. A Zásztava lapot az iskolában ne tartsa, sem más által olvastatni ne engedje. A községnél izgatásokat ne idézzen elő és mindenki irányában kedveskedjék. Ha egy év lefolyása alatt érdemes tanítónak bizonyul, következik megerősítése, sőt

fizetés javításra is számíthat. A templomban énekelni és az iskolás gyermekeket abban oktatni tartozik. Hogy ha tollvezető is óhajt lenni, az esztre fizetése is meg lesz állapítva. Az istenkáromlás, izsakosság és erköltestelenséggel az éve mindennap véget ér. A választási határnapig legalább egyszer személyesen megjelenni és az egyházban énekelni tartozik. — Pécskán, 1883 ik évi június hó 6-án tartott egyházi közgyűlésből. Rákity Máksza s. k., elnök. Militarszki Vladimir s. k., tollvezető.

Turián a lovak között kiütött a takonykór.

Kinevezés. Brkhevenhüller belgrádi cs. és kir. osztrák-magyar nagykövet, Stanojevit Simon itteni volt kereskedőt és röpirat szerkesztőt, belgrádi konzulátusi napidíjas írrokka nevezte ki.

A pancsovai kormánybiztoság felkéri azokat, akik a csángók javára helyeket stb. ígértek, hogy azokat beletöltés végett hozzá minél előbb jelentsék be.

Baján f. hó 13-ik és következő napjain Gráf Nikáz, megyei segéd-tanfelfelügyelő jelenlétében fognak megtartatni a magyar nyelvi pótanfolyam vizsgálatát.

Jankovácon fényesen sikerült Anna-bált rendezett a fiatalok július 29-én. Szólt a zene, járta a tánc, kivilágos kirivadtig. A rózsás kedvet, mely mindenkinek sugárzott arcáról (nem esoda bucsú volt) még nevelte a vidéki szépek szép számmal megjelensége. Fejes Ilona Bajáról; Adányi Ilona, Esztergomi Irma Kanizsáról; Palugyai Ilona Világosról; Perold nővérek Mélykútról; Modor Aurelia, Kurciák Gabriella Kalocsáról; Káspár Gizella Apatinból; Répási nővére Kalocsáról; Rezek Etelka Kiszállásról; Friedl Blanka Almasról; Csilies Bálintné Bogojeváról; Madzinyi Ilona, Boromissa Erzi, Stündl Kornélia, Sabjányi Mariska, Hutovits Albertné, Csincás Jánosné, Kuthy Mihályné, Morava Károlyné, Guggenberg Miklósné, dr. Holländer Adolfné s még sokan helybeliek. A tiszta jövedelm, mely 30—35 frt lehet, az olvasó-egylet könyvtára gyarapítására fog adatni. Z.

Bacs-Bodrogh megye alispánjától a következő körrendelet jelent meg. A m. kir. földmivelés-, ipar és kereskedelmi miniszterium f. é. 33157. számú intérvényével arról értesíti a megye közönségét, hogy a megye területén a gombos-erdők és palánka illoki, azután a varasdini, a légrádi, a zákányi, a barcsi, a dárdai és végre a pálei révi határszéli belépő szemléző bizottsági eljárásnál gyakorlatban lévő és az 1874. évi XX. t. c. végrehajtása tárgyában 1875. évben 1064. sz. a kiadott utasításának 30. § ban a szarvasmarha szemle alkalmával megállapított vizsgálati díjakat teljesen megszünteti és megjegyzi: hogy f. é. augusztus hó 1-től fogva az érdekelt felektől díjakat szedni immár egyáltalában tilos. Együttal arra hívja fel a közönség figyelmét, hogy a díjszedés megszüntetésére vonatkozó rész csak is a felsorolt határszéli belépő állomásokat illeti, s e szerint az ezen belépő állomásokon kívül az egyes vasuti állomásokon szervezett állategésztőségügyi szemléző bizottságok nevezetesen, Bajmokon, Verbászban, Topolyán, Kiszálláson, Ujvidéken, Szabaddkán, Zomborban az 1874. évi XX. t. c. végrehajtása tárgyában kiadott utasításban megállapított díjak élvezetében maradnak ezenül is. Kelt Zomborban, 1883. évi július hó 31-én. Schmausz Endre s. k. alispán.

Masodik orsz. tanítótestületi közgyűlés. Békey Imre miniszter. oszt. tanácsos s budapesti kir. tanfelügyelő, mint a vallás- és közokt. m. kir. miniszter által f. é. aug. 20-ra egybehívott II. országos tanítótestületi képviselői közgyűlés előkészítő bizottságának elnöke, arról értesíti a közgyűlésre megjelenni jogosultakat, hogy megnyitása f. é. aug. 20-ika helyett már aug. 19-én délelőtti 10^{1/2} órakor történik, az országgyűlés képviselőházának nagy termében. Az előkészítő bizottság alakuló gyűlése ugyanott aug. 4-én d. e. 10 órakor, a közgyűlési előtanácskozomány pedig aug. 18-án szintén d. u. 5 órakor történik.

Drescher Ede bajai polgármester árvaház felállításán fáradozik. A bajai árvtartó és célra mintegy 40000 frttal rendelkezik. Kívánjuk, hogy ez eszme mielőbb megtestesüljön.

A Zomborban épitendő szegények házára f. hó 16-án a városháza kistermében árlejtés tartatik. Bővebb felvilágosítást ad hirdetési rovatunk.

0-becei hírek. Huszár Antal városi bítelesítő szőlőjében kutat ásátván, annak vize a parádi vízhez nagyban hasonlít úgy szaga, mint íze tekintetében. Kívánatos volna, vajha a víz mielőbb hitelesen vegyelemeztenék, és valóság esetén, vidékünk irigyelté tenné az egész országban. Halljuk, hogy a tulajdonosnak már tetemes vételárért ígértek szőlőjéért, de ő csak azért nem adja el, mert úgymond „ha kitűnik, hogy gyógyerejű” a forrás, a szegényebb osztályt ingyen akarja a forrás malasztjaiban beszesíteni. — A gabona behordás illő, szigorú feltételek mellett engedtetett meg, de a feltételekből igen kevés tartatik meg. Jó lesz városunk atyáinak házról-házra jártni, és a netáni rendtelenséget leendő megtorlás tekintetéből az illetékes hatóságnál addig bejelenteni, míg valami nagy szerencsétlenség nem történik. — A cholera megelőzésére vonatkozó intézkedések eddigelé hallgatnak.

Pályázat van hirdetve Csonoplán postamasteri állomásra.

A Bruck et Deutsch féle cég Palánkán, az ujvidéki kir. törvényszék által június hó 30-án töröltetett.

Ménvasárlás. Az álladalmi méntelepek létszámának kiegészítése céljából a földmivelési m. kir. miniszterium a tenyésztőktől f. évi szeptember hóban országgyűlésre meneket fog vásároltatni. — A tenyésztők felhívhatnak, hogy eladó, hibátlan, jótestalkatú 3^{1/2}—8 éves méneiket f. évi augusztus hó 25-ig a földmivelési miniszteriumnál bejelentsék, mivel később beérkező ajánlatok figyelembe vehetők nem lesznek.

Schumacher Pál

hazánk fia haláláról a következő gyászjelentést olvasuk a San-Franciskóban megjelenő „Alta California”-ban, melyet a rokonoktól vett magántudósításokkal kiegészítve, következőkben adunk vissza:

„Schumacher Pál tanár halála.”
„Schumacher tanár számos rokona és barátja szomorodott szívvel veszi a gyászos hírt, hogy ő nincs többé! A halál utólérté őt St. Antonioban, Mexikóban

1883. évi május hó 22-én. Schumacher tanár igen szeretettelgyűző egyéniség volt, ki mindenkinek szeretetét és becsülését megnyerte kivel valaha találkoztam és érintkeztem. Mint a „Smithsonian Institute” megbízottja, számos éven át és sok fáradsággal kutatta a történet előtti kor régiségeit, s mint ügyes régész és ásványtudós, elismert szaktekintély volt. Midőn a kormányzó szolgálatából kilépett, nőül vette Schumacher Carolina kisasszonyt Los-Angelesből, ki most szülővárosában tölti özvegysége szomorú napjait.

Szumacher tanár született Magyarországon, tanulmányait Ausztria fővárosában Bécsben végezte, és körülbelül 44 éves lehetett. Számos éven keresztül folytatott munkássága a régiségek kutatása terén különösen kiterjedt a nyugati államok területén általa felfedezett reliquiák és őskori sírokra. Ezenkívül még lévén bizva a tengerpart és California déli része körül fekvő szigetesort megfigyelése és áttanulmányozásával, ezen feladatát is derekasan megoldotta.

A megboldogult sógora, Preuss E. A. ur csak a napokban kapott tőle egy május 20-ikról keltezt levelet, melyben tudósítja, hogy mily veszélyes betegségbe győgyült ki; — ugyanaz nap délben már Willard konsul Guaymosból posta-sürgönyileg jelenté halálát. A st. antonisi és pabloi rézhámorok, melyeknek Schumacher tanár részvényese és felügyelője volt, Sonorában fekszenek, mintegy 120 mérföldnyire Guaymostól, hol egyelőre a megboldogult földi maradványai is elhelyeztettek. A korán elhunyt tudós számtalan barátja mely részvételt van a nagy csapást ért család iránt.*

A megboldogult tudós testvér bátyja Schumacher Jakab ur Hódásághról közli velünk még a következő életrajzi adatokat:

Szumacher Pál született Cservenkán, Bács-Bodrog megyében, 1842-ben. Miután Budapesten és Bécsben tanulmányait elvégezte és az európai kontinensen nagyobb utazásokat tett, 1865-ik év november havában 23 éves korában, elhagyta hazáját és Európát és áthajózott Amerikába, honnan többé vissza sem tért.

Hogy azon 18 évig tartó, szakadatlan munkásságát, melyet ő részint mint mérnök az állam szolgálatában, részint mint régész és bűvár közvetlenül ugyan az őt pártfogoló „Smithsonian Institute”, — közvetve pedig az egész tudományos világ — szolgálatában tett, némileg illusztráljuk és méltányolhassuk: álljon itt egyebek közt a „Pester Lloyd” 1875. évi folyamának 202. számában megjelent cikk szövegszerű fordításban:

„Schumacher Pál archeológiai kutatásai Északamerikában.”
 „Schumacher Pál tevékeny hazánkfiáról, kinek Északamerika különféle vidékeiről közölt érdekes leveleire a „Pester Lloyd” olvasói bizonyára még élénken fognak visszaemlékezni, újabbán ismét megörvendeztető hírek érkeztek. Schumacher a közelmúlt években, az általa még mint az Egyesült Államok mérnöke által a Pacific tengerpart felmérése alkalmával felfedezett régiségek kiásásával foglalkozott. A közelmúltban tért csak vissza azon expedicióból, melyet a hírneves „Smithsonian Institute” megbízásából és költségen California déli pontjainak és a vele határos szigeteknek (San Miguel, Santa-Rosa, Santa-Cruz, San-Nicolas, Santa Catalina és Santa Clemente az ész. szél. 34., és nyug. hossz. 120. fok a.) archeológiai tekintetből való keresztüli kutatása céljából rendezett. A nevezett Intéstitute nemcsak készségesen látta őt el a szükséges költségekkel, hanem Spencer F. Baird tanár közbenjárása folytán egyéb kedvezmények és megkönnyítések mellett még rendelkezésére bocsátotta az Egyesült Államok, „Rush” nevű hajóját is; ugyanazon készséggel ajánlotta fel nékie a szigeten való tartózkodása idejére az U. S. Const Survey állam elnöke C. P. Patterson ur, a még Agassiznek a Hornfok körüli utazásáról ismeretes „Hassler” hadihajót, mely ugyanekkor a délcalforniai vizeken mélység méréteket tett. A San-Franciscóban megjelenő „Alta California” a következőkben ismerteti Schumacher munkásságát Délcaliforniában:

„Az említésre méltó szigetesortot déli partjainkon egykor egy nagyszámú néptörzs lakta, melynek főtáplálékát az ehető kagylók, nevezetesen a halotis és mytilus képezte. A kagylómaradványok közelében, melyek itt ugy a partokon, mint a partok magasabb fekvésű helyein mint konyhahulladékok találhatók, felfedezte Schumacher Pál ur, ki a „Smithsonian Institute” által lett kiküldve, hogy a múlt évi sikeres felfedezéseit folytassa, egy kihalt nép sírboltjait. A csontvázzakkal együtt kiást 5 kő-, kagyló- és csontedényeket. Különösen a szigetekeken talált ő sok, a túmány előtt ismeretlen alakú, vadász- és halász-eszközöket, szintegy ékszereket kagylóból, nevezetesen a szép színű halotisból, valamint kő- és csontból nagy változatosságban. Az újabbkori sírokban már üveggyöngyűt is talált, melyek már az 1542. év körüli időkre vallanak, mely évből Cabrillo a californiai tengerpartot és néhány számos lakóval bíró szigetet fedezett fel. A konyhadények különféle nagyságú és alakú magnesia csillából készült fazekakból, továbbá serpentinből faragott csésze és tálakból állanak. Mind-ezen tárgyak szépen mázozva vannak. A mozsarak homokkőből kivésve, gyakran csillámzó kagyló lemezzel söt domború faragványokkal ellátva, s a San Nicolas szigetein találtakhoz hasonlóak. A sziget lakók, valamint azok, akik a szárazon laktak, erős dohányosok lehetnek, mert tölcser alakú pipákra nagyon gyakran akadni. Mint műtárgyakat a faragványokat lehet megemlíteni, melyek oroszánfokákat, kutyákat és csüllöket ábrázolnak. Ezen faragványokhoz zsirkövet és serpentin használtak. Miután a szigetek átkutatása be volt fejezve, a száraz földön folytatta Schumacher ur tevékenységét, a hol egy Dos Pueblos nevű helyen ásásokat rendezett, és gyűjteményét számos tárggyal gyarapította. Gyűjteménye az 1874. évről, mely a mostanival együtt 70 nagy ládát meghalad, egészen feléleli California déli vidékének archeológiáját. Mithogy az időszak már nagyon előre haladt és a „Smithsonian Institute” Shumacher urat Oregonba szeretné küldeni, a hol már 2 év előtt tett felfedezéseket, elhagyta az első tengerpartot és jelenleg San-Franciscóban egy újabb expedíció felszerelésével foglalkozik. Eddigi egész gyűjteménye a jövő évi philadelphiai világiállításán közszemlére lesz kitéve.”

E helyütt a végből emlékezünk meg tudós hazánkfiának érdeklődő működéséről és törekvéséről, hogy számos európai és különösen magyarországi barátai és ismerősei kora elhunytáról ezúton szerezzenek tudomást.

Az apatini t. iskolaszékhez.

Miután a jelenkor orvosai mindinkább meggyőződnek arról, hogy az emberi szervezet már meglevő bajai irányában a legtöbb esetben tehetetlenek, a hygienára fordítják főfigyelmüket, hogy ennek elvei szerint a körgerjesztő hatányok keletkezését akadályozzák, a meglevőket pedig amennyire lehet elhárítsák: azaz hogy az emberi szervezetet a betegségtől lehetőleg megóvják.

Itt Apatinban közel 1600 iskolaköteles gyermek van, kik 11 tanteremben össze vannak zsúfolva; köznséges egészségi viszonyok közt a nyári idényben az iskoláé vége felé is legfeljebb 200—225 tanuló elmarad. Példaképen felemlitem, hogy egyike a legnagyobb iskolatermeknek négyszög területben 90 □ méter, egyike a legkisebbeknek 72 □ utr; az előbbiben Milla tanító ur 184 gyermeket, az utóbbiban Csinecs tanító ur 156 ot tanít. Ezek szerint az egy gyermek után törvényesen megkívánt 1 □ méternyi terület-minimumának még fele sincsen elérve. Ha az ember egy ily zsúfolt tanteremben a gyermekeken végigné, elszomorodva kell tapasztalnia, hogy majdnem valamennyi rossz szímben van, mely rossz szín nagy mérvben az összezúfultság következménye.

En azt hiszem, hogy sem humanizmus, sem iskola-, sem közegészségügyi törvény azt meg nem engedheti, hogy egy silányul elsajátított a b-c-ért egy testileg elsovadt nemzedék képtelen legyen a jövőben az ekeszarvát vezetni! Aki erről meg van győződve, nemcsak törvényes jogosultságánál, kötelességénél, hanem lelkiismerete sugallatánál fogva is kénytelen orvoslást követelni.

Az elemi iskolák igazgatójának adatai szerint a 4-ik osztályú elemi iskolából 230—240 folytatólagosan iskolaköteles gyermek kerül ki, kik közül a felső népiskolába a legjobb esetben csak 140 vehető föl; a tetemes maradékról gondoskodva nem lévén egy V. osztályal, az kénytelen vagy az iskolából törvényellenesen elmaradni, vagy az ugysis túltelt 4-ik osztályt ismételni.

Tisztelettel kérem a tekintetes iskolaszéket, az ügyet minél hamarabb felkarolni, a mondottak valódiságáról magának meggyőződést szerezni, s még a jelen szünidő alatt odahatni, hogy az iskoláé kezdetével még legalább két elemi iskola föllállítassék.

Apatin, 1883. évi július hó 28. án.

Dr. Weidmann,

községi orvos, iskolaszéki tag.

Cservenkán, 1883. évi augusztus 4.

Községünk e hó 1-én szép s megható ünnepélynek volt színhelye; ugyanis e napon adatott át miunk — mely a csatornai nagy hidtól Topolya felé a Teleskákig húzódik — a közforgalomnak. Miután ezen ut költségeinek fedezéséhez részben a megye is járult, a hivatalos felülvizsgálat megejtése céljából szerelve tisztelt alispán urunk Tripolszky és Kovácsfi kir. mérnök urak társaságában körünkben megjelent. Ambár nevezett miút csak 1000 és néhány folyó méter hosszú, a felülvizsgálat mégis majdnem 2 órát vett igénybe, a mi arról tesz bizonyossá, hogy a felülvizsgáló bizottság igen behatóan és lelkiismeretesen járt el feladatában. Az ut több helyen felbontatván, a bizottság meggyőződött arról, hogy ugy a kőburkolat, valamint a homokagyazat az előirt mértékeknek megfelelt; ezen körülmény folytán tek. alispán ur Spinner János helybeli lakos mint építési vállalkozónak az őt teljesen megillető elismerést nyilvánosan kijelentette és az utat a közforgalomnak átadta. Munka végeztével elindult az egész társaság, mely körülbelül 70 személyből állott, a kaszinó helyiségében alispán ur tiszteletére megtartandó bankettre. Az izletes ételek és jó borok — melyek Rauch J. vendéglős urnak becsületére váltak — a társaságban csakhamar jó kedvet gerjesztettek; következtek a felköszöntések. Az első felköszöntőt Karl B. községi jegyző ur mondta, alapul felejtethen emlékü Széchenyi István eme mondását vette: „Magyarország nem volt, hanem lesz.” Beszédében — melyet nagy tüsszel és lelkesedéssel adott elő — azt emelte ki, hogy hazánk, de főképen edes anyamegyénk immár megértette Széchenyinek jóslatát, felébredt a téltelenség álmából, a munka terére lépve haladást mutat mindenfelé. A felköszöntő vége ekkép hangzott: Hogy megyénk ezen örvendtes jelenséget mutatja, kinek köszönhetjük? nem másnak mint megyénk vezérfiainak, de különösen szeretve tisztelt alispán urunknak, kit az Isten sokáig éltsen! A társaság viharos éljenekkel fogadta e felköszöntőt.

Alispán ur nem késett felelni, hangsúlyozván azt, hogyha polgártársai a haladást illetőleg mindannyian úgy éreznek mint ő, akkor nem-okára beteljesednek halhatatlan Széchenyinknek fent idézett szavai; hogy ez mielőbb valósuljon, szükséges a polgárok részéről a támogatás, az egyetértés és a munkaszeretet Cservenka község intéző köreire és általában lakosaira üriti poharát, mint olyanokra, kik megértették Széchenyinek jóslatát, s jelszóul a haladást írják fel zászlójukra. A társaság nagy tetszéssel fogadta alispán urnak e felköszöntését.

Ezután következett még egész sora a szolid és vad felköszöntőknek.

Délután 5 órakor elkísértük alispán urat a község házába, hol a felülvizsgálati jegyzőkönyv felolvasott és a megye, valamint a község részéről aláíratott. Ennek megtörténtével alispán urunk kíséretével elbúcsúzott tőlünk, azt ígérve, hogy ha Isten megengedi érni az időt, jövő évben ismét eljön körünkbe.

Hem.

NYILTTÉR.)

A „Bácska” 44. számában valamennyi zombori pékmester nevében névtelen hét aláírónak ellenem fel-

*) Az e rovattban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

hozott aljas ráfogása a részrehajlatlan tisztán látni akaró olvasó előtt, mint a „Bácska” t. kiadójának a szemében is, első pillanatban valószínűtlennek és a kenyérrigység undok szüleményének tűnt. Amiért e piszkoló közleménynek a felvétele meg is tagadtattam, míg én a dolgról eleve értesülvén, magam szorgalmaztam a már anélkül is a nagy harangon levő kacsá közzétételét.

Alulidézett rendőrhatalósági végzésen kívül, válszom e tájékozó dühökben eszeveszetteknek az, hogy éhhetetlen, ügyefogyott, nevétséges, szánalmas fajnokok, hogyha csak ily silány önszégényítő hatástalan fegyverrel tudnak deres szakállu meiszter létkérek egy regrutta pékiparossal megküzdni, versenyezni. Továbbá, hogy alaváló hitvány éhenkórász rágalmozók a kik más becsületének és existenciájának az aláadásában keresik a nyereséget meg a heceot. Hogyha igaz volna az, a mit a „7” a közönséggel elhitetni szeretne, akkor a vad ellenségeskedés leleményességével csak kipuhathattak volna egyetlenegyvet, a ki a „7” kifejezésével élve a „penészmeleggel” vegyített halált adó kenyérral, legalább egy szolid kis gyomor-görösöt konstatalni tudott volna.

Bizonyítékok megszerzése pedig könnyű lett volna — t. i. ha egyáltalában romlott kenyér, a korpus delicti existált volna — a szomszédságomban levő e nagy „mozgalmat” kezdeményező Szukfikónak, a ki jobb és hasznosabb teendők hiányában, állandó ellenőrzőmmé avatván magát fel, jobban ismeri vevőimet, mint a sajátját (mert nem igen vannak szegénykének, és ezért logice, módnélkül fuchlich reám). Ennyit ebből. A többit e denunciáló consorciumnak a bíró fogja megmondani. Utólagos értesülés szerint legényeim a kérdéses zsemlyetéstát a barna kenyérbe vegyítették. E miatt a kenyérbe fehér tésztafonalak voltak, mely körül-mény a vevőt bizonyára annál inkább figyelmessé teszi, hogyha a kenyérezé szokatlan, vagy romlott lett volna. Részemről esetleges efféle újabb megtámadásokat ignorálni fogom.

Kapcsában ezen odiosus micsodának, még csak annyit, hogy kenyérrigyeim fondorlatai még jobban fognak ösztönözni arra, hogy t. vevőim és saját érdekében konkurrenseimen mint eddig is tán túltessek.

Zombor, 1883. augusztus hó 2-án.

Jónász S.

3948. sz.

kap. 1883.

Zombor szab. kir. város rendőr főkapitánya mint első fokú közegészségügyi hatóság, Sebő Mihály, Hovinszki Ádám és Szukfikó Miklós zombori lakosok, sütő-mesterek által, Jónász Samu zombori lakos sütőmester ellen, az emberi egészségre ártalmas anyagokkal kevert tápszerek árulása miatt emelt panaszra folytán megejtett hivatalos vizsgálat eredményéhez képest következőleg

Jónász Samu zombori lakos sütőmester az emberi egészségre ártalmas anyagokkal kevert tápszerek árulásának vádjá alól tárgyi és alanyi tényálladék hiányából felmentetik.

Indokok.

A megejtett vizsgálat során kihalgatott kifogástalan tanuknak Schenk György és Klein Gyula zombori lakosoknak teljes hitelű vallomásai által begyőzetett, hogy panaszlott Jónász Samunak sütőlegényei által zsemlye sütetnek elrontott tésztaemőről mi tudomása se volt, ugyanezen tannk bizonyítják egy-szersmind azt is, hogy panaszlott ezen tésztaemőrök kenyér sütetekbe való vegyítését segédeknek soha meg nem parancsolta, tették pedig ők maguk ezt és csak is addig, míg a kütnben emberi egészségre nem ártalmas tészta megsavanyosodásba át nem ment, mig megpenészedett.

Habár a vizsgálat kezdetén a pincébe lelt és egy fekete két fülű kissebb kosárba elhelyezve volt, súlyra nézve mindegy nyolc kilo batóságilag elkobzott és megsemmisített zsemlye tészta szakéitól vélemény szerint penészes romlott szagánál fogva — ha és amennyiben abból kenyér sütetnék és emberi eledelül használnának — az emberi egészségre ártalmas volna, még is mert egyáltalában constatalni nem lehetett, hogy azon tésztaból kenyér sütettek, ilyféle az egészségre káros befolyású kenyérnek Jónász Samutól történt vétele miatt pedig a mai napig panaszt ki sem emelt; kellett azért panaszlottat — tárgyi és alanyi tényálladék hiányából — a vad alól még azért is felmenteni, mert panaszosok állításait mi pozitív bizonyítékokkal se támogatták és mert a Jónász Samu szolgálatából a panaszt megelőzőt napon elbocsátott tanuk felhívott segédek névszerint Eich Sándor és Bartolovits József — mint akik minden valószínűség szerint a szolgálatból történt rögtöni elbocsátás miatt véle eilenségeskedésben állanak — aggályos tanuk voltak tekintendők, minélfogva vallomásaikat figyelembe venni nem is lehetett.

Zomborban 1883. évi augusztus hó 2-án.

Ezelder János,
rendőr főkapitány.

Nyilt kérdések a szántovai szolgabíró urhoz:

1. Mikor szándékozik a rigyciai segédjegyző ellen, a mithologikus homályba burkolt fegyelmi vizsgálatot megejteni?
2. Mivel indokolja azt, hogy a f. é. június hó 22-éről keltezett, a községi előljárásnak szóló meghagyásában jelzett fegy. vizsgálatot mai napig nem foganatosította?
3. Mily alapon zárhatja ki a rigyciai segédjegyzőt hivataloskodásából fegyelmi vizsgálat megindítása előtt?
4. A katonaságnál dicsérettel 9 havi fegyvergyakorlat után mily szívvel vonja meg tőle előzetes vizsgálat nélkül mindennapi kenyerét?

Több segédjegyző.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

Pályázati hirdetés.

Szántova községének (Bács vm.) rom. kath. népiskolájában egy tanítónői állomás megürül, arra augusztus 23-ig pályázat nyitattik. Jövedelme: 400 frt készpénz; ismétlő iskolások oktatásáért 25 frt; egy szobából, kamarából és konyhából álló lakás. A megválasztandó tanítónőtől kiváratik a dalmát és magyar nyelvekbeni tökéletes jártasság, továbbá, hogy nőtanoncait a női kézimunkákban kellőképp oktassa és állomását szeptember 1-jével elfoglalja. A szabályszerűleg felszerelt folyamodványok, a szántovai rom. kath. iskolaszékre címezve, főt. Láng Márton esperes-plebános urhoz Csataaljára (Bács vm.) küldendők.

Szántován, 1883. évi július hó 31-én.

Grün Xaver Ferenc,
plebános.

2-1

2882. sz.
tk. 1883.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kulai kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Urban Konrad végrehajtható Weimann Jakab és neje Erzsébet végrehajtást szenved elleni 400 frt 40 kr tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a kulai kir. járásbírósa területén lévő ujbábszi határban fekvő, az ujbábszi 163. számú telekjegyzőkönyvben A. I. a. foglalt Weimann Jakab nevében álló 207. hr. 127. öi u. háza 700 frtban megállapított kikiáltási árban és az ujbábszi 490. számú telekjegyzőkönyvben A. I. a. foglalt Weimann Jakab és neje Erzsébet nevében álló 1683 hr. számú szőlőre melyet 35 frt 29 1/2 kr dézsmaváltásig tőke terhel az árverést 240 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok 1883. évi augusztus hó 10-én délelőtti 10 órakor Uj-Verbász község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 % át, vagyis a ház után 70 frtot, és a szőlő után 24 frtot készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kulán a kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóságnál 1883. évi május hó 12. napján.

Sztojkovits György,
kir. aljárásbíró.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KÚT
legjobb Asztali-és üdítő ital,
kítő hatásnak bizonyult köhögéskor, gége bajknál,
gyomor-és hólyag hurutnál.
ÉDECSEK (az emésztés elősegítésére).
Mattoni Henrik, Karlsbadban (Csehország).

1665. szám.

Faeladási hirdetmény.

Az apatini m. kir. erdőhivatal alá tartozó 1884. és 1883. összesen 43471.58 köbméter vegyes választékú tölgy-, cser-, szilfa és 16052.94 köbméter fűz- és nyárfára becsült fának kihasználása és pedig vágásonként f. évi augusztus hó 23-ik napján délelőtti 9 órakor árverés útján eladásra bocsátatik.

Venni kívánók felhivatnak, miszerint 10 % tóli bánatpénzzel ellátva az árverésen megjelenni sziveskedjenek.

Apatin, 1883. évi július hóban.

M. k. erdőhivatal.

4161. szám.
1883.

Árlejtési hirdetmény.

Folyó évi augusztus hó 16-án délelőtti 10 órakor a városháza kistermében zárt ajánlati versenytárgyalás tartatik, az ujonnan építendő városi szegényház 7748 frt 22 krral előirányzott építési munkálatainak biztosítására.

Az ezen építési munkálatokra vonatkozó terv, előmért és költségvetés, ugy az építési feltételek a mérnöki hivatalban a hivatalos órákban betekintheők.

A versenyezni kívánók felhivatnak, miszerint kellően lepecsételt és az egész költségvetési összeg 5 % át kitevő bánatpénzzel ellátott írásbeli ajánlatukat, a fentjelzett hat ridőig a polgármesteri hivatalnál benyujtsák, vagy postán beküldjék.

Az ajánlatban azon elengedés, mellyel az ajánlattevő vállalkozni hajlandó, számokkal és betűkkel kifejezett százalékokban határozottan és világosan kiteendő. Ugyazint kifejezendő az is, miszerint a vállalkozni akaró az építési feltételeket ismeri s magát azoknak aláveti.

Zomborban 1883. évi augusztus 3-án.

Hoffmann,
polgármester.

3-1

A legjobb
szivarka-papir
LE HOUBLON
tele francia gyártmány.
Utánzástól óvunk.
Ezen szivarka-papir csak akkor valódi, ha minden egyes papiron e bélyeg **LE HOUBLON**, és minden egyes carton az alóli óvojeggy és aláírással van ellátva.
Cawley & Henry
Propriétaires du Brevet
Cawley & Henry, al. einigige Fabrikanten, PARIS
seuls Fabricants brevetés des Marques :
PAPIER ANANAS LE DRAPEAU NATIONAL
Couleur Mals
Qualité supérieure
Blanc ou Mals
Aux Armes de chaque Pays
22-11

863. szám.
1883.

Felső-Szt.-Iván község előljáróitól.

Hirdetmény.

Alulírott községi előljáróság részéről ezenel közhírré tétetik, hogy a község és területén gyakorlandó vadászati jog egymásután következő 6 évre, folyó évi augusztus 15-én d. u. 3 órakor a község házában haszonbérbe ki fog adatni.

Az árverési feltételek a jegyzői irodában bármikor megtekintheők.

Felső Szt.-Ivánon, 1883. évi auguszt. 2-án.

Horváth Máté, **Markulin János,**
jegyző. bíró.

Egy sarokház

Hódsághon, igen szép helyen, alkalmas mindennemű üzlet számára, olcsón s elfogadható feltételek mellett eladó.

Közelebbi értesítést nyujtanak a tulajdonosok **Eckert Pál** Zomborban, **Eckert Ferenc** Szabadkán és **Eckert Mihály** Hódsághon.

3-2

Pályázat.

Vaskuton a kántor-tanítói állomás üresedésbe jöven, ennek betöltése végett f. é. augusztus 21-én reggeli 10 órára nyilvános pályázat nyitattik. Járadék:

- a) 168 forint o. é.
- b) 40 pesti mérő kétszeres buza.
- c) 8 öl lággyfa.
- d) 1 öl fa, ostya sütésre.
- e) 1/2 telek föld használata.
- f) 8 hold járás föld.
- g) 1/4 hold káposztás.
- h) Stola 1000 pár után.

Kellékek: önálló tanítói képesítés, az orgonálásban teljes jártasság, a német, magyar és bonyevác nyelvek ismerete.

Személyes megjelenés az ének és orgonálási próbára megkivántatik.

A pályázók az iskolaszék következő határozatát figyelembe venni tartoznak.

1) 1884. évi január 1-ével lép a megválasztott a kántortanítói jövedelem teljes élvezetébe.

2) Szeptember hó 1-től egész december hó 31-ig 1883. élvezi a megválasztott a tanítói fizetést, a kántori fizetésből pedig csakis a stola jövedelemre tarthat igényt.

3) A kántori kényelmes szabad lakás szeptember 1-ével elfoglalható leszén.

A szabályszerű pályázatok a vaskuti r. k. iskolaszékre címezve főtiszt. Berényi Dániel apát- s tanfelügyelő alesperes urhoz Bajára intézendők.

Kelt Vaskuton 1883. jul. 25.

Pilger Nándor,
iskolaszéki elnök.

3-3

Budapesti társas polgári és kereskedelmi iskola

(előbb HAMPEL ANTAL)

Budapest, V. Nagy korona-utca 13. szám.

Ezen tanoda, melyet ezelőtt 50 évvel Hampel Antal ur alapított, és mi azt már 17 év óta fennálló tanodánkkal egyesítettük — minden törekvésünk oda irányul, hogy elődünk jó hírnevét megőrizve, a reánk bízott növendékeket alaposan képzett egyénekké neveljük. Hogy kitűzött célunkat biztosan elérjük, iparkodunk ismert jeles tanárok alkalmazása által kitűzött célunkat biztosítani. Tanodánkkal táp- és nevelő-intézet is van egybekötve, melyben a növendékek teljes ellátáson kívül szeretetteljes bánásmódban részesülnek és tanulmányaikban gondos felügyelet alatt állanak. Tanítványainkat az egyéves önkéntesi vizsgálat letételére előkészítjük. Értesítőt kívánatra ingyen küldünk. Beiratások a jövő 1884. ik tanévre augusztus 27-én veszik kezdetüket.

Az igazgatóság:

Grasser József igazgató. Gross Gyula.

4-1.

2092. szám.
ex. 1883.

Árverési hirdetmény.

Ózstapár község területén a vadászati-jog 11770 cat. holdnyi vadászterületen az 1883. évi XX. t. c. 2. és 3. §-ainak figyelembe vételével 6 egymásután következő évre folyó évi augusztus hó 19-én d. u. 4 órakor Ózstapár község házában nyilvános árverés útján, legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni.

Kikiáltási ár 180 frt o. é.

A szerződési feltételek alólírott előljáróság-nál a szokásos hivatalos órákban megtekintheők, valamint szabályszerűen kiállított 10 % tóli bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatok az árverés előtti napokban elfogadtnak.

Kelt Ózstapáron, 1883. évi augusztus 5-én.

Brezsovsky Vazul, **Stankovits Lázár,**
jegyző. bíró.

Ház eladás.

A zombori Erzsébet-körút és Rókus-utca (halotti utca) sarkán 44-ik számú ház, szabad kézből eladó. Bővebb értesítést ad

Eirich László,
háztulajdonos.

3-1